

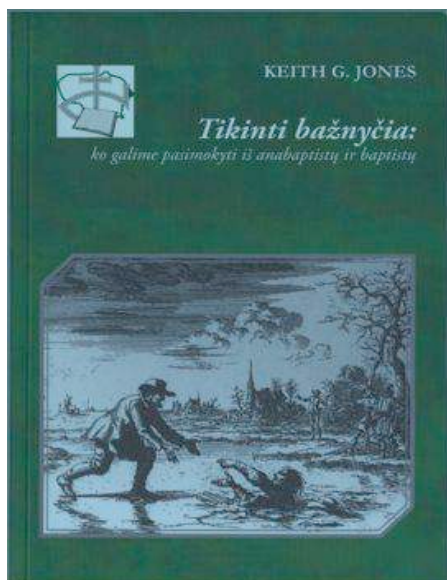
Tiesos Draugas Ekstra Nr. 76
LEBBS naujienos
2014 m. spalio

**„Jei laikysitės mano mokslo, jūs iš tikro būsite mano mokiniai;
jūs pažinsite tiesą ir tiesa padarys jus laisvus.“ Jn 8,31-32**

Tiesos Draugas Ekstra yra Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungos leidinys, platinamas elektroniniu paštu, skirtas apžvelgti mūsų bendrijos įvykius, naujienas, spausdinti aktualius straipsnius bei esė.

Šiame numeryje:

Keitho Joneso „Tikinti bažnyčia“ - jau išleista!
Mūsų tikėjimo istorijos eskizai. Bažnyčia IV amžiuje
Įspūdžiai iš Palestinos
EBF maldos kalendorius

Gera naujiena: jau turime išleistą Keitho Joneso knygą „Tikinti bažnyčia: ko galime pasimokyti iš anabaptistų ir baptistų.“
Kaina – 10 Lt (3 Eur).

Įsigyti galima LEBBS ir Laisvųjų Krikščionių bendruomenėse, o taip pat Krikščioniškame knygyne Šiauliuose (Voveriškių g. 39A; <http://elknygynas.lt>); arba kreiptis į past. Albertą Latužį 8 637 41782, latalber45@gmail.com.
Paties autoriaus apsilankymo tikimės 2015 metais.

Mieli TDE skaitytojai,
Pristatome Jums ketvirtąjį pastoriaus Alberto Latužio straipsnį iš krikščionybės istorijos serijos.

Krikščionybė IV amžiuje

IV – VI amžiuje pasaulį ištiko didžiuliai pokyčiai. Iš šiaurės nuolat puldinėjama germanų ir kitų barbarų genčių, vakarinė Romos imperijos dalis nusilpo ir prarado valstybinę bei politinę vienybę. Tačiau bažnytiniai ryšiai stiprėjo, o tai savo ruožtu stiprino Romos vyskupo valdžią.

Rytinė imperijos dalis, tapatindamasi su Roma, iš tikrųjų tapo kita valstybe ir vadinosi Bizantija, o krikščionybė čia tapo visiškai priklausoma nuo imperatoriaus.

Vertindami reiškinius ir įvykius Vakarų ir Rytų imperijos dalyse, istorikai apibendrina:

Vakaruose susiformavo **papacezarizmas**, o Rytuose – **cezarepazizmas**.

Nuo IV iki VI a. Bažnyčios vidiniame gyvenime įvyko daug permainų, bet kelias į tas permainas prasidėjo žymiai anksčiau – dar persekiojimų laikais. Persekiota Bažnyčia tampa viešpataujančia.

306 metais Romos imperatoriumi tapo **Konstantinas**, vėliau vadinamas Didžiuoju. Įvedęs kokybiškai naujus santykius, jis paveikė Bažnyčios, Europos ir visos civilizacijos istorijos eigą. Todėl, nepriklausomai nuo darbų vertinimo, jį pagrįstai galima vadinti Didžiuoju.

Rytų Bažnyčia laiko Konstantiną krikščionybės išlaisvintoju, jis kanonizuotas šventuoju ir prilygintas apaštalams, bet yra ir kitokių, visiškai priešingų nuomonių. Jo atsivertimo istorija nėra aiški. Jo biografas Eusebijas Pamfilas pabrėžė gilų Konstantino dievobaimingumą, bet vėlesnių laikų istorikai laikė jį ciniku ir intrigantu, gebančiu manipuliuoti žmonių religiniais jausmais.

Galima manyti, kad Konstantinas linko į krikščionybę ne kaip žmogus, ieškantis Dievo ir Jo tiesos, o kaip valdovas, per kurio asmenį galima imperiją sujungti su Dievu. Yra rimta prielaida manyti, kad Konstantinas kaip geras politikos analitikas matė dėl įvairiausių pakrikimų mirštančią pagonišką imperiją ir ieškojo naujos religinės sistemos, gebančios ją atgaivinti ir sustiprinti. Krikščionys tuo metu jau sudarė apie 10% imperijos gyventojų, ir buvo galima įžvelgti krikščionybės gyvybingumą bei kitas teigiamas jos puses. Vieningai imperijai, kurioje gyveno daug tautų, buvo reikalinga visiems bendra religija, o krikščionybė, būdama daugiatautė, gerai tiko Konstantino planams.

312 metais Konstantinas ruošėsi sunkiam ir lemtingam mūšiui dėl Romos su savo varžovu Maksentijumi. Imperatoriui buvo pranešta, kad varžovas prieš mūšį atliko iškilmingas pagoniškas apeigas ir tarėsi su žyniais. Konstantinas taip pat buvo pagonis, bet abejojo dėl pagoniškųjų dievų galybės. Eusebijas tvirtina, kad tada imperatorius danguje pamatęs šviečiantį kryžių ir užrašą:

„In hoc vinces!“ („Šiuo nugalėk!“). Po to sapne per angelą jis gavęs nurodymą ant skydų ir vėliavų pavaizduoti emblemą su Kristaus monograma ir kryžiumi.

Imperatorius mūšį laimėjo. Pergalė ir „dangiškieji apreiškimai“, kaip jis vėliau tvirtino, nulėmė jo atsivertimą. Laimėjęs mūšį jis įsakė, kad priešais jį eisenoje į nugalėtą miestą būtų nešama nukirsta Maksentijaus galva, o mieste liepė pastatyti savo statulą, rankoje laikančią danguje matytą kryžių. Nors visą gyvenimą Konstantinas neslėpė savo ryšių su krikščionimis, jis iki mirties pasiliko sau vyriausiojo žynio titulą, o jo statula stovėjo šventykloje tarp dievų statulų. Per visą gyvenimą jis šalino iš kelio giminaičius, galėjusius jam trukdyti. Jis nužudė savo žmoną Faustą ir sūnų Krispą, įtaręs juos sąmokslu prieš jį. Pagaliau 377 metais prieš pat savo mirtį jis pasikrikštijo, galbūt tikėdamasis taip apsivalyti nuo savo nuodėmių.

Po pergalės Romoje kitais metais Konstantinas išvyko į Milaną dalyvauti sesers vestuvėse. Čia 313 metais jis pasirašė vadinamąjį „Milano ediktą“, kuriame skelbė laisvę visoms religijoms: krikščionybei, judaizmui ir visoms stabmeldystės formoms. Edikte sakoma: „Dovanoti krikščionims ir visiems laisvę išpažinti norimą religiją, kad danguje esanti dievybė (kokia ji bebūtų, ir visa, kas yra danguje) galėtų būti gailėstinga ir palanki mums ir visiems mūsų pavaldiniams“.

Kadangi visi žinojo, jog krikščionys yra nukentėję tik dėl savo tikėjimo, edikte buvo nurodyta sugrąžinti jiems anksčiau priklausiusį turtą ir valstybės lėšomis atstatyti sugriautus maldos namus. Toliau Konstantinas atsargiai ir iš lėto ruošė krikščionybei kelią tapti valstybine religija. 321 metais Saulės diena buvo paskelbta poilsio ir dievybės (nenurodyta, kokios) garbinimo diena visoje valstybėje. Tai buvo dar vienas krikščionims palankus sprendimas, nes jie jau iš pat pradžių labai brangino pirmąją savaitės dieną, skirdami ją Kristaus prisikėlimui paminėti. Krikščionys ją vadino Viešpaties diena, o pagonys – Saulės diena. Konstantinas prie savo rūmų priartino krikščionių vyskupus, savo vaikams

davė krikščionišką išsilavinimą, o Romos vyskupui padovanojo Laterano rūmus. Už tai poetas Dantė Aligieris „patalpina“ Konstantiną pragare ir skiria jam žodžius:

Ak, Konstantinai, sugadino žmones
Ne tavo krikštas, ne, o dovanai
Šventajam sostui suteiktos malonės.

(„Dieviškoji komedija. Pragaras“. Vertė A. Churginas)

Kai tarp krikščionių grupių kildavo ginčai, Konstantinas dalyvaudavo juose kaip teisėjas. Tuo pačiu metu jis buvo vyriausiasis pagonių žynys, o 325 m. pasistatė naują šventyklą savo vardui – „numini nostro“.

330 metais jis perkėlė sostinę į Rytus, į Bizantijos miestą, kuris jo garbei buvo pavadintas Konstantinopoliu. Naujojoje sostinėje buvo statomos tik krikščionių bažnyčios, visur matėsi tik krikščioniška simbolika. Pagonybei čia, atrodo, nebuvo vietos, ir Konstantinas aiškino, kad šis miestas turįs tapti antrąja Roma. Tokiu būdu Rytuose atsirado naujas ir įtakingas bažnytinis centras, visiškai priklausomas nuo imperatoriaus ir konkuruojantis su Roma. Šitokia padėtis davė pradžią vélesniam krikščionių skilimui į Rytų ir Vakarų bažnyčias.

Imperijos christianizacija

Manoma, kad IV a. pradžioje krikščionys sudarė 10% imperijos gyventojų, o amžiaus pabaigoje tas skaičius išaugo iki 90%. Kaip vertinti šį augimą? Aišku tik viena, kad atsivertimas į Kristų IV amžiuje reiškė visai ką kita negu I amžiuje.

Apaštalų laikais Bažnyčia plėtėsi evangelizacijos dėka. Žodžiu ir gyvenimu skelbiama Evangelija buvo patvirtinama Šventosios Dvasios veikimu. Krikščionių tikėjimas anuomet turėjo labai ryškių eschatologinių bruožų: žemėje bus daug vargų, priespaudos, bet greitai gali sugrįžti Kristus, ir tikinčiųjų laukia palaimintas gyvenimas amžinojoje Dievo karalystėje.

IV amžiuje vaizdas kitoks. Bažnyčia augo christianizacijos dėka. Krikščionybė darėsi vis labiau madingu dalyku, o asmeniška proto ir širdies atgaila buvo menkai

akcentuojama. Atsirado pragmatiškas požiūris, skatinantis prisitaikyti prie aplinkos ir prisidėti prie naujai besiformuojančios religinės daugumos.

Aštriai ir įdomiai apie tai pasisako katalikų kunigas disidentas Povilas Jakas knygoje „Krikščionybės tragizmas“, išleistoje 1938 m.:

„Konstantino Didžiojo simpatijos krikščionybei ir jo protektoratas daug prisidėjo prie krikščionybės ekspansijos ir oficialiosios pagonybės žlugimo Romos imperijoje. Tačiau religinė jo politika iš tikrųjų krikščionybei bus daugiau pakenkusi negu patarnavusi. Tai skamba paradoksiškai, tačiau tai tiesa. Teikiamomis privilegijomis ir net spaudimu jis sutelkė Bažnyčion toli gražu ne krikščioniškų nusiteikimų žmones. Tariamasis pagonybės žlugimas buvo tikrai tos pačios pagonybės kitas variantas su krikščionišku atspalviu. Nemaža buvo tokių, kurie dėl akių dėjosi esą krikščionys. [...] Negreit liaudies sąmonėje „mirė“ didieji dievai, dar ilgiau išsilaikė mažieji, kuriuos su laiku ėmė keisti krikščioniški šventieji. Su žymia pagonybės doze atsirado šv. Jurgis, šv. Mykolas ir kiti. Marijos kulte taip pat žymu Afroditės ir Junonos pėdsakų. Pagonių šventės pamažu virto krikščionių šventėmis. [...]

Lengva suprasti, kad po tais krikščioniškais vardais bei gestais tilpo daug pagoniškos dvasios. Žmonių, vietų ir dienų krikštijimas buvo tikrai etiketės keitimas; prekė dažnai likdavo ta pati arba su mažom atmainom. [...] Tai buvo branduolio infekcija, kurios padarinių neilgai teko laukti. Iš tos krikščioniškų ir pagoniškų idėjų fermentacijos netrukus viena po kitos ėmė veržtis erezijos, kurioms rūpėjo viskas, tikrai ne krikščionybės esmė – tikrasis žmoniškumas. Štai kaip savo krikščioniškus laikus apibūdina Gregoras Nisietis: „Gatvės, rinkos, kryžkelės pilnos žmonių, kalbančių apie tai, ką galima ir ko negalima pažinti. Kai klausi, kiek kaštuoja prekė, tau filosofuoja apie Gimusį ir Negimusį. Norint žinoti, kiek mokėti už duoną, atsako: 'Tėvas didesnis už Sūnų'. Klausi, ar iškūrenta pirtis, tau vėl: 'Sūnus yra iš nieko.'“ [...]

Tuo laiku formavosi bažnytinė hierarchija, sąmoningai ar nesąmoningai kopijuodama senosios Romos politišką tradiciją. Rytų imperijoje krikščionybė suko visiško cezarepapizmo link ir todėl kaskart labiau nyko jos savarankiškumas. Pagonybės įtakoje imperatorius buvo laikomas šventu Dievo atstovu ir sėdėdavo tarp vyskupų, „kaip vienas iš jų“. [...] Vakaruose, kur politinė valdovų galybė buvo smukusi, krikščionybės vadai pasistengė atsistoti abiejų valdžių – žemiškos ir dvasiškos – priešaky. [...] Politinė Roma dingo, bet atsirado religinė Roma, kurios galia vis augo ir kuri telkė

(Tęsinys kitame numeryje)

Albertas Latužis ✓

Įspūdžiai iš Palestinos

Šiomis dienomis Europos baptistų federacija kviečia melstis už evangeliškas bendruomenes Palestinos teritorijose. Prieš kelias savaites ir aš turėjau galimybę praleisti kelias dienas Izraelio okupuotame Vakarų Krante. Nors darbo buvo labai daug – reikėjo įvertinti tenyškščio Biblijos koledžo pasiruošimą akreditacijai – susitikimai su žmonėmis ir truputėlis kelionių po kraštą atrodė ne kaip trys dienos, o kokie trys mėnesiai: tokie turtingi ir įvairūs...

Išskridau vakare, po ilgos darbo dienos, tad lėktuve tikėjau nusenūsti. Tačiau šalia atsisėdo labai kalbus žydas ortodoksas. "Pilnas komplektas": balti marškiniai, juodas kostiumas, plačiabrylė skrybėlė. Pradžioje buvau atsargi – juk žinojau, kad jam tikrai nepatiks, kur keliauju. Bet kelionės metu mūsų pokalbis tapo netikėtai gilus, nepaisant to, kad daugeliu atžvilgiu mūsų požiūriai labai skirtingi: mokslo ir tikėjimo santykis, šabo esmė, padėtis Gazoje...

Dovydui, mano pašnekovui, minint "Įstatymą", nušvisdavo jo akys. Žinoma, jam įstatymas reiškė ne tik Senąjį Testamentą, bet ir Talmudą. Klausiau jo apie keletą ištraukų iš Senojo Testamento ir kaip jo bendruomenė jas interpretuoja. Diskusija buvo labai įdomi, tačiau keletą kartų turėjau perklausti, kokią Rašto vietą jis cituoja: paaiškėjo, kad Talmudą. Artėjant skrydžio pabaigai, jis pastebėjo: "O jūs apie Įstatymą žinote daugiau, nei dauguma žydų Izraelyje." Malonu... Man pacitavus pranašą Michėją – "Žmogau, jis tau pasakė, kas gera ir ko iš tavęs reikalauja Viešpats: tik daryti, kas teisinga, mylėti ištikima meile ir nuolankiai eiti su savo Dievu" – jis pažvelgė į mane labai rimtai ir paklausė: "Ar jūs žinote, kad Michėjas buvo žydas?"

Atskridome jau naktį. Truputėlį tikėjau, kad mano vairuotojas bus vietinis su ribotomis anglų kalbos žiniomis, ir aš galėsiu "išsijungti", bet mane pasitiko Paulius. Paulius pasirodė besas

JAV pilietis, bet su labai spalvinga istorija. Abu su žmona priklauso Bruderhofo bendruomenei – nedidelei, bet labai įdomiai krikščionių bendruomenei, išsibarsčiusiai po pasaulį. Nors bendruomenei mažiau nei šimtas metų, ji daug kuo primena huteritus ir amišus (pavyzdžiui, nuosavybė tik bendra, laikomasi pacifizmo, moterys dėvi tradicinius ilgus sijonus). Tačiau ši bendruomenė taip pat yra giliai įsitraukusi į socialinio teisingumo rėmimą. Paulius gimė Paragvajuje, šeima kalbėjo vokiškai, o vėliau kartu su žmona, kuris yra amerikietė, persikėlė į valstijas. Abu ruošiasi grįžti į Paragvajų, bet netikėtai jų bendruomenė juos išsiuntė šešioms mėnesiams savanoriauti Betliejaus Biblijos koledže! Šią vasarą prasidėjus Gazos krizei, Paulius su žmona paprašė Bruderhofo vyresniųjų leidimo pasilikti – kaip jie sako, “mūsų gyvenimas neturėtų būti brangesnis negu Palestinos gyventojų”. Leidimas buvo duotas, ir tai tikrai turėjo teigiamą poveikį ir koledže, ir aplamai tarp Betliejaus krikščionių. (Dauguma misijų ir panašių organizacijų kilus neramumams savo savanorius ar misionierius saugumo sumetimais išsiunčia namo.)

Kadangi Pauliaus pasas išduotas JAV, patikros punktą tarp Izraelio ir Palestinos praėjome labai lengvai. Tačiau šalia tokių punktų stovi didžiulis ženklas, įspėjantis Izraelio piliečius, jog nuo čia prasideda Palestinos valdoma teritorija, ir įėjimas į ją "yra pavojingas gyvybei ir priešarauja Izraelio įstatymui"!

Šeštadienio popietę koledžas surengė ekskursiją. Mano požiūris į ekskursijas gana skeptiškas – nemėgstu, kai nurodinėja, kur turiu žiūrėti ir eiti :) Tačiau mūsų gidas pasirodė esąs nuostabus. Kaip ir dauguma Vakarų kranto krikščionių arabų, oficialiai jis – ortodoksas, bet jo mama užaugo Vokietijoje, todėl pats neretai apsilanko liuteronų bažnyčioje. Žmona – iš evangeliškos bažnyčios. Su ja susitikome katalikų bažnyčioje, kur vyko judviejų draugų santuoka...

Iš mūsų gido išgirdome daugybę istorijų. Aš taip pat galėjau užduoti jam įvairiausių klausimų: apie požiūrį į arabus musulmonus (požiūris puikus, santykiai draugiški – tačiau “jeigu mano sesuo ištėkėtų už musulmono, ji man nebe sesuo – ir čia reikalas ne jos noruose, o tame, kad ji visą mūsų šeimą pasmerktų izoliacijai, nes mus nustotų gerbti krikščionys...”), politiką (“kai tik atsiranda realistiška iniciatyva iš mirties taško išjudinti taikos procesą, kas nors nutinką - Icchakas Rabinas gauna kulka, Arielį Sharoną ištinka širdies smūgis...”), istoriją (žinių jis turėjo labai daug, ir apie žydų, ir arabų istoriją). Apsilankėme Herodiume – tai kalva, ant kurios Erodas Didysis pasistatė rūmus. Rūmai ilgai netvėrė, nes po kelių dešimtmečių juos apgriovė žemės drebėjimas. Tačiau Erodo kapas buvo atrastas tik 2007 metais. Ypatingas jausmas vaikščioti tarp tokių griuvėsių ir prisiminti Biblijos istorijas ir simbolius...

Nors Herodiumas yra Vakarų krante, jį kontroliuoja Izraelio kareiviai: “Sveiki atvykę į Izraelio nacionalinį Herodiumo parką”.... Palestinoje esama trijų rūšių teritorijų: "Zona A", kurią kontroliuoja palestiniečių policija – joje galima statyti ir pirkti nekilnojamąjį turtą ir pan.; "Zona B", kurioje esama ženklų apribojimų ir reikalingi Izraelio valdžios leidimai; ir "Zona C", kurioje palestiniečiai turi labai mažai teisių. Na, dar pridėkime 'Zonoje C' besikuriančias (pasaulio ir Palestiniečių akyse nelegalias) žydų ortodoksų nausėdijas. Vieną iš jų mačiau; joje gyvena vienas iš Izraelio ministrų!!

Betliejuje taip pat pamačiau Jungtinių Tautų kuruojamą pabėgėlių stovyklą, kurioje jau daugelį metų glaudžiasi iš savo namų dabartinėje Izraelio teritorijoje išvaryti palestiniečiai. Toji stovykla, kurią aplankėme mes, viena iš geriausių pagal plotą vienam gyventojui, palyginti su daugeliu kitų, ypač Gazoje. Greitai suprantu, kaip gyvenant tokiomis primityviomis sąlygomis, susigrūdus, ši neviltis gali išvirsti į smurtą ...

Vakarų Krante sutikau tikrai nuostabių žmonių. Ne vienas iš jų man kelis kartus kartojo: "mes tiesiog norime gyventi, ir gyventi ramiai ir taikiai." Tą patį man pasakė Tonis, kurio parduotuvėlėje užstrigau laukdama draugų. Prakalbėjome kokią valandą. Tonis – arabas ortodoksas – gana skeptiškai nusiteikęs religijos atžvilgiu, ką pakankamai lengva suprasti, matant, koks 'biznis' daromas iš švento Jordano vandens, Betliejaus žemės ir panašiai. Man paklausus, kas jo parduotuvėje tikrai pagaminta Vakarų Krante, jis man nuoširdžiai atsakė, jog dauguma prekių atvežti arba iš Kinijos, arba iš Izraelio. Autentiška Palestinos prekė jo parduotuvėje – tik iš alyvmedžio pagaminti suvenyrai. Ir kategoriškai atsisakė paimti iš manęs pinigus už saują tokių suvenyrų... Paskutiniai Tonio žodžiai man buvo: "Aš jums sakiau, jog nebeturiu vilties. Bet tai netiesa – aš vis dar viliojusi, jog taika kada nors ateis. Jog kada nors galėsime gyventi ramiai."

Tenykščių žmonių dosnumas mane sujaudino iki ašarų. Jau seniai nebuvo mačiusi tokio svetingumo, sąžiningumo, dosnumo ir rūpestingumo.

Sekmadienio rytą pėsčiomis kirtau sieną su Izraeliu – koridoriai, metalinės užkardos, kareivės. Buvo ramu, kartu su manimi ėjo keli palestiniečiai, matyt, į darbą. Virš mūsų galvų skraidė ir garsiai čirpė paukščiai – vieninteliai, galintys per keletą akimirkų kirsti šią vieną naujausių ir skaudžiausių pasaulio sienų...

- Lina Andronovienė

Europos Baptistų Federacijos (EBF) maldos kalendorius

Spalio 6-12 meldžiamės už:

Baptistų bažnyčių asociaciją Izraelyje...

Bendruomenių skaičius:	19
Bendras narių skaičius:	800
Prezidentas:	Monther Nauom
Generalinis sekretorius:	Bader Mansour

...ir Vietinių evangelikų bažnyčių tarybą Šventojoje Žemėje (Palestinos teritorijose)

Bendruomenių skaičius: 11
Prezidentas: Munir Kakish

Spalio 13-19 meldžiamės už:

Vengrijos baptistų sąjungą

Bendruomenių skaičius: 368
Bendras narių skaičius: 11 854
Prezidentas: János Papp
Generalinis sekretorius: Kornel Meszaros

Spalio 20-26 meldžiamės už:

Škotijos baptistų sąjungą. . .

Bendruomenių skaičius: 167
Bendras narių skaičius: 11 700
Generalinis direktorius: Alan Donaldson

Spalio 27 – lapkričio 2 už:

Portugalijos baptistų konvenciją

Bendruomenių skaičius: 72
Bendras narių skaičius: 4 800
Prezidentas: Fernando Soares Loja

EBF maldos kalendorių bei išsamesnę informaciją apie maldos poreikius galite rasti Europos Baptistų Federacijos internetiniame puslapyje: <http://www.ebf.org>. ✓

*Straipsniai trumpinami ir redaguojami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

*Jei norite atsisakyti naujienų, atsiųskite tuščią elektroninį laišką su žodeliu - NESIŪSTI.

© Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga

El.paštas: office@baptist.lt

Mūsų sąskaita:

Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjunga
Įmonės kodas: 192077697
AB SEB bankas,
Banko kodas: 70440
Sąskaitos nr. LT79 7044 0600 0415 1925